

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ГРОМАДСЬКА СПІЛКА «ХАРКІВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ КОНСОРЦІУМ»
КЗ «ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ»
КВНЗ «ХАРКІВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»
ХАРКІВСЬКИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«НАРОДНА УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ»
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ імені Г. С. СКОВОРОДИ

Освіта збереже Україну!

Матеріали І Всеукраїнських Прокопенківських читань

(10 червня 2022 року)

м. Харків

Головний редактор:

БОЙЧУК Юрій – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, ректор ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

Редакційна колегія:

АСТАХОВА Катерина – доктор історичних наук, професор, ректор Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія»;

БЄЛОВА Людмила – доктор соціологічних наук, професор, директор ННІ «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, президент громадської спілки «Харківський університетський консорціум»;

БАШКІР Ольга – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки, голова РМУ ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

БЕРЕЖНА Світлана – доктор філософських наук, професор, проректор з наукової, інноваційної і міжнародної діяльності ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

ГОЛОБОРОДЬКО Костянтин – доктор філологічних наук, професор, декан українського мовно-літературного факультету імені Г.Ф. Квітки-Основ'яненка ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

ДОВЖЕНКО Тетяна – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету початкового навчання ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

ЛУК'ЯНОВА Лариса – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, директор Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України;

ПОКРОСВА Любов – кандидат педагогічних наук, доцент, ректор КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»;

ПОНОМАРЬОВА Галина – доктор педагогічних наук, професор, ректор КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»;

ПОНОМАРЬОВА Наталія – доктор педагогічних наук, професор, декан фізико-математичного факультету ХНПУ імені Г. С. Сковороди ;

ЦАПКО Алла – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

ЧЕРНІКОВА Інна – кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії України ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

ШАПОВАЛОВА Олена – начальник редакційно-видавничого відділу ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

*Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
(протокол № 6 від 15 червня 2022 року)*

Освіта збереже Україну! : матеріали I Всеукраїнських Прокопенківських читань, Харків, 10 черв. 2022 р. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; [редкол.: Ю. Д. Бойчук (голов. ред.) та ін.]. – Харків, 2022. – 399 с.

У збірнику відображено тези I Всеукраїнських Прокопенківських читань, присвячених ушануванню пам'яті доктора педагогічних наук, професора, академіка Національної академії педагогічних наук України, заслуженого працівника народної освіти України, Почесного громадянина м. Харкова Прокопенка Івана Федоровича. Він містить роздуми і спогади, пов'язані з постаттю великого педагога сучасності, його думками про націєтворчу місію Вчителя, роль педагогічних університетів як унікальних освітньо-виховних і культурно-духовних центрів підготовки вчителів.

Матеріали стануть у пригоді науковцям, учителям, докторантам, аспірантам, викладачам закладів вищої освіти, практичним працівникам у галузі освіти.

ФУНДАМЕНТАЛІЗАЦІЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІНФОРМАТИКИ Гайдусь А.Ю.	83
СУЧАСНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВИХ ЛІКАРІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ Галкіна Т. М.	86
ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ Гнатовська К.С.	89
АЛЬТЕРНАТИВНІ МОДЕЛІ ОТРИМАННЯ ОСВІТИ В СУСПІЛЬСТВІ ЗНАНЬ Гончарова О.С.	93
ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ Довженко Т.О., Небитова І.А.	97
ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ НА УРОКАХ ЧИТАННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ Довченко Н.В.	102
ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЕСТЕТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ ДОШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ В УКРАЇНІ НА ПОЧАТКУ ХХ СТ.: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ Донченко О.В.	107
ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ ПОЗАКЛАСНОГО ЧИТАННЯ Ємець А.А., Коваленко О.М.	111
БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОРТРЕТ ВИДАТНОГО ВЧЕНОГО І. Ф. ПРОКОПЕНКО Захарченко В.П., Коробкіна О.Г.	115
ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНІ ТА СОЦІОКУЛЬТУРНІ ПЕРЕДУМОВИ СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ Зеленська Л.Д.	119
ПОКЛИКАННЯ: РЕКТОР-НАСТАВНИК Золотухіна С.Т.	127
ІВАН ФЕДОРОВИЧ ПРОКОПЕНКО ТА РОЗВИТОК ВАЛЬДОРФСЬКОГО РУХУ В УКРАЇНІ Іонова О.М.	131
MASTERS' PROFESSIONAL TRAINING ON SPECIALTY 016.02 «SPECIAL EDUCATION. OLIGOFRENOPELAGOGY» IN H.S.SKOVORODA KHARKIV NATIONAL PEDAGOGICAL UNIVERSITY Казачінер О.С., Бойчук Ю.Д., Галій А.І.	136
ПОНЯТТЯ «ВИКОНАВСЬКА КОНЦЕПЦІЯ» У ПРОБЛЕМНОМУ ПОЛІ МУЗИКОЛОГІЧНОГО СЕМАНТИЧНОГО ЗНАННЯ Калашник М.П.	140

ФУНДАМЕНТАЛІЗАЦІЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІНФОРМАТИКИ

Гайдусь А.Ю.

кандидат технічних наук, доцент кафедри інформатики
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
м.Харків, Україна, e-mail: garmani0604@gmail.com
<https://doi.org/10.5281/zenodo.6915589>

Основною характеристикою освіти є її здатність відображати процеси суспільства. Зараз інформаційний вплив на життєдіяльність будь-якої особистості посилюється з кожним роком, при цьому інформатизація вносить істотні зміни також і у професійну діяльність вчителя інформатики. Зростання обсягу інформації, необхідної для здійснення якісної професійної діяльності зумовлює перегляд змісту освіти у закладах вищої освіти й посилення її фундаменталізації з тим, щоб забезпечити якісне підґрунтя молодому фахівцеві на рівні, що дає змогу навчатися і перенавчатися за такої потреби протягом всього життя.

Аналіз науково-методичних джерел дозволяє стверджувати, що проблеми вдосконалення змісту інформатичної освіти у вищій педагогічній школі України та різні аспекти фундаменталізації підготовки майбутніх учителів інформатики є об'єктом дослідження таких учених, як С. Гончаренко, М. Жалдак, М. Лапчик, Н. Морзе, С. Семеріков та інших. Системність, глибина та спектр проведених досліджень є відображенням закономірного процесу вдосконалення та оновлення змісту і методики навчання інформатики в педагогічному університеті. Фундаменталізація освіти передбачає поширення та поглиблення фундаментальної підготовки при одночасному скороченні обсягу загальних та обов'язкових дисциплін за рахунок більш суворого відбору матеріалу, системного аналізу змісту та виділення основних інваріантів.

Наприклад, академік С. Гончаренко розглядає фундаменталізацію освіти як дидактичний принцип та провідний імператив сучасних освітніх реформ. На думку вченого, критеріями ефективності фундаменталізації навчання є: особистісна спрямованість, оскільки справді фундаментальними є лише

особистісні знання; орієнтованість навчання при розвитку у студентів системного теоретико-методологічного мислення, при цьому ще дозволяє зрозуміти сутнісні процесіві основи природних явищ; поетапний розвиток у студентів досвіду самостійної творчої діяльності; продуктивність процесів розвитку методологічної, інтелектуальної, креативної та інформаційної культури студентів [1, с.2].

Формування фундаментальних знань та умінь у майбутніх учителів інформатикиздійснюється за певними етапами, які збігаються з етапами еволюції фундаментального ядра науки. У зв'язку з цим слід зробити висновок про те, що фундаментальні знання та вміння не можна вважати незмінними - у їхньому складі та змісті пропонується виділити інваріантне ядро (постійне протягом усього періоду розвитку інформатики) та варіативне, у якому відображені фундаментальні основи науки на сучасному етапі її розвитку. У змісті навчання за спеціальністю «014. Середня освіта(інформатика)» пропонується відобразити наступність таких знань та умінь, а також їх значущість та універсальність у нових умовах.

Слід зазначити, що блок фундаментальних дисциплін у підготовці майбутніх учителів інформатики займає особливе місце. В цьому блоцісистематизуються,узагальнюються тапоглиблюються знання з основ фундаментальних теорій – математики, фізики, інформатики, з єдиних позицій аналізуються наукові поняття, архітектурні принципи та закони, методологія наукового пізнання. Разом з тим,урахування принципу фахової спрямованості будуть зміщувати пріоритети при навчанні у цілях, змісті і технологіях. При цьому складові дисциплін мають працювати на студента, це дає змогу набуттю ним фахової компетентності, навичок самореалізації а також самовдосконалення особистості. Крім того, при зменшенні аудиторних годин та зростанні ролі самоосвітньої навчальної діяльності студентів виникає потреба у розробці особливої методичної і дидактичної підтримки дисциплін, що забезпечуватиме досягнення прогнозованих освітніх результатів відповідно до вимогосвітньої програми.

На наш погляд, побудова та реалізація у практиці педагогічного університету методичної системи в контексті фундаменталізації сучасної інформаційної освіти ґрунтується на таких етапах:

- виявлення у змісті навчальних дисциплін теоретичного ядрата його головних змістових складових (предметної, світоглядної, методологічної, спеціальної), це дає змогу забезпечити основу фундаментальних наукових знань а також фахової компетентності майбутніх учителів інформатики;

- забезпечення фахового спрямування всього освітнього процесу, дозволяє передбачити поєднання фундаментальної і фахової підготовки студентів;

- реалізація у навчанні системного, діяльнісного, компетентнісного, студентозорієнтованого підходів, буде створювати оптимальні умови, за допомогою яких усвідомлення студентами фундаментальних наукових знань буде включено в процес формування їх фахової компетентності;

- посилення у навчанні інформатикиміждисциплінарних зв'язків з дисциплінами гуманітарних та природничо-наукових циклів, що дають змогу забезпечити цілісність підготовки майбутніх учителів інформатики, формування широкого наукового системного мислення та світогляду.

Для рішення проблеми подолання між теоретичною і практичною підготовкою студентів до роботи в загальноосвітній школі, необхідно зв'язати вивчення теорії з практичним застосуванням одержаних знань. Основною тенденцією для самоствердження фахового зростання майбутніх учителів інформатики має стимулювання потреби у постійній самоосвіті та їх особистій творчості.

Література:

1. Гончаренко С. У. Фундаменталізація освіти як дидактичний принцип / С. У. Гончаренко // Шлях освіти. – 2008. – № 1. – С. 2-6.